

**NOTAT
OM
EN RÆKKE SPØRGSMÅL I FORBINDELSE MED GRUNDEJERNES BETALING
FOR BELYSNING AF PRIVATE FÆLLESVEJE I DRAGØR KOMMUNE**

1. Indledning

Dragør Kommune har anmodet os om at redegøre for en række spørgsmål i forbindelse med en kommende overdragelse af betalingen for belysning på private fællesveje til grundejerne.

Nedenfor i pkt. 2 er der en sammenfatning.

Dernæst er der i pkt. 3 en omtale af relevante regler om vejbelysning og betaling af udgifterne, mens pkt. 4 indeholder vores bemærkninger om visse generelle spørgsmål og om de specifikke spørgsmål, som kommunen har rejst i sin henvendelse.

2. Sammenfatning

Dragør Kommune kan beslutte, at private fællesveje skal være belyst. En sådan beslutning skal være begrundet i en konkret vurdering af forholdene på den pågældende vej, og beslutningen skal bero på hensyn til trafikken eller andre almene, offentlige hensyn, herunder tryghedsmæssige og kriminalpræventive hensyn.

Kommunen vil som led i en kommende overdragelse af betalingen være forpligtet til i forhold til hver enkelt vej at begrunde over for de berørte grundejere, hvorfor kommunen finder, at der skal være belysning. Dette vil dog i langt de fleste tilfælde kunne ske ved at anvende standardbegrundelser, men det ændrer naturligvis ikke på, at der skal være foretaget en konkret vurdering, og at der ikke mindst i "gråzone-tilfælde" vil være pligt til at begrunde disse særligt.

Efter privatvejsloven kan kommunen beslutte, at det er grundejerne, der som udgangspunkt skal betale alle udgifter ved belysning. Kommunen skal dog altid selv betale udgifterne, i det omfang belysning er begrundet i almene, færdselsmæssige hensyn. Ved almen færdsel forstås færdsel, som ikke har ærinde eller i øvrigt betjener de tilgrænsende ejendomme, og som heller ikke er lokaltrafik i området.

Da der har været tale om en fast praksis, der efter det oplyste har været fulgt gennem mange år, vil der skulle gives en varsling herom, jf. også Højesterets dom i U 2018.3697 H om krav om varsling af en ny praksis til ugunst for de berørte.

Hertil kommer, at der på dette område er truffet begunstigende afgørelser om, at kommunen afholder udgifterne til gadebelysningen på de private fællesveje, ligesom der også i et ikke nærmere oplyst omfang kan være indgået aftaler. Der skal derfor i forhold til de pågældende grundejere gives et passende varsel, således at disse grundejere blandt andet kan nå at indrette sig på dette. Der er ikke retspraksis, der i denne sammenhæng fastslår, hvad der er et passende varsel, men da der er tale om mindre beløb for den enkelte grundejer, har der i praksis fra Vejdirektoratet været accepteret et varsel på ned til 8 måneder. Når kommunen skal vælge længden af et passende varsel, er det vores anbefaling, at det i hvert fald ikke skal være et varsel på mindre end 8 måneder.

Til de udgifter, som grundejerne efter kommunens beslutning herom skal betale for, hører både anlægsudgifter, driftsudgifter og administrative udgifter for kommunen. Kommunen skal i den forbindelse sikre, at opgaverne udføres billigst muligt, og det kan blandt andet ske ved at gennemføre et udbud i overensstemmelse med reglerne i udbudslovgivningen.

Af vores bemærkninger til de specifikke spørgsmål, der er rejst, fremgår blandt andet, at det er kommunen, der træffer beslutning om belysningens karakter og omfang, og at ejerne ikke kan modsætte sig belysning, forudsat at den er begrundet i almene, offentlige hensyn.

Det fremgår også, at kommunen under visse forudsætninger vil kunne fordele udgifterne ligeligt mellem grundejerne med et ensartet beløb til hver matrikel.

Imidlertid er det samtidig vigtigt at fremhæve, at grundlaget for udgifternes beregning skal ske fra vej til vej, medmindre der er tale om udgifter, der ikke lader sig differentiere/adskille på den ene eller den anden måde.

Det vil sige, at der i forbindelse med fordelingen af udgifterne vil være et krav om, dels at udgifterne kan dokumenteres, dels at denne dokumentation som udgangspunkt sker for hver enkelt vej.

Alle berørte grundejere vil som udgangspunkt være parter i en kommende sag om at overdrage betalingen til grundejerne. Se også FOB 2003.504 og FOB 1999.457, der begge belyser denne problemstilling.

Inden kommunen træffer afgørelse, skal alle de berørte ejere af ejendomme ved hver enkelt vej derfor inddrages, og vi har efter kommunens anmodning udarbejdet vedlagte udkast til varslingsbrev/høringsbrev. Det er vores erfaring, at en varslingsrunde i forhold til overdragelse af betalingsforpligtelsen på de private fællesveje kan føre til en del nye sager, herunder om det overhovedet er berettiget fortsat at anse de pågældende veje som private fællesveje og ikke som offentlige veje, jf. også privatvejslovens § 58, der indeholder en nærmere regulering af dette spørgsmål.

Det bemærkes, at vores overvejelser efter aftale med kommunen er foretaget med afsæt i de bestemmelser i privatvejsloven, der gælder for private fællesveje i byområder. For private fællesveje i landzone gælder der til dels andre bestemmelser. Inden kommunen måtte vælge at gå videre med dette besparelsesforslag, bør der dog foretages en nærmere undersøgelse også af dette spørgsmål.

Da kommunen har oplyst, at der er tale om et besparelsesforslag, som fra 2020 skal give en årlig besparelse på 100.000 kr., vil vi for god ordens anbefale, at der foretages en fornyet vurdering af dette besparelsespotentiale også i lyset af de forpligtelser, som kommunen vil have som følge af en eventuel praksisændring.

3. Relevante regler

3.1. Reglerne om vejbelysning

Det følger af privatvejslovens § 59, stk. 1, at en kommune kan bestemme, at private fællesveje skal holdes belyst, når det er nødvendigt af hensyn til færdslen på vejen eller for at tilgodese andre almene, offentlige hensyn.

Herudover følger det af privatvejslovens § 59, stk. 2, at kommunen i givet fald skal sørge for anlæg, forbedring og drift af belysningen på vejen for de vedligeholdelsespligtiges (grundejernes) regning.

Hvis kommunen træffer beslutning om ejernes betaling, vil de udgifter, som grundejerne skal betale for, efter privatvejslovens § 59, stk. 3, være både anlægsudgifter, driftsudgifter og administrative udgifter for kommunen.

I forbindelse med, at en kommune træffer bestemmelse om, at den sørger for at udføre arbejder for borgernes regning, herunder vejbelysningsarbejder i medfør af privatvejslovens § 59, følger det af privatvejslovens § 99 a, at kommunen skal sikre, at arbejdet udføres

billigst muligt. Det kan blandt andet ske ved at gennemføre et udbud i overensstemmelse med reglerne i udbudslovgivningen.

Inden en kommune træffer afgørelse om, at arbejder af den nævnte karakter bliver udført, skal kommunen desuden iagttage proceduren i lovens § 48. Bestemmelsen fastsætter, at kommunen forud for sin afgørelse enten skal afholde vejsyn eller møde eller gennemføre en skriftlig høring. Ved siden af det skal kommunen også efterleve forvaltningslovens partshøringsbestemmelse.

Der henvises i den forbindelse til vedlagte udkast til varslingsbrev/høringsbrev.

3.2. Udgiftsfordeling mv.

Anlæg, forbedring og drift af vejbelysning på private fællesveje udføres i henhold til privatvejslovens § 59, stk. 2, som samlede arbejder, jf. privatvejslovens § 48.

Kommunen fordeler som vejmyndighed udgifterne til belysningen mellem de bidragspligtige grundejere

- i. efter måden, hvorpå ejendommene benyttes eller må forventes at blive benyttet, jf. privatvejslovens § 51, stk. 1.
- ii. med ensartede beløb mellem antallet af husstande, hvis kommunen som vejmyndighed skønner, at ejendommene der grænser til vejen, benyttes på en ensartet måde til boligformål, jf. privatvejslovens § 51, stk. 2. Hvis dette er tilfældet, kan kommunen altså træffe afgørelse om, at udgifterne fordeles med samme andel for alle de berørte, bidragspligtige ejendomme.

Grundejere har krav på en passende nedsættelse af bidraget, hvis

- i. grundejeren har adgang til anden offentlig vej eller sti, der ikke er fuldt anlagt, eller det er mindre end 20 år siden, at ejendommen sidst har betalt vejbidrag, jf. privatvejslovens § 51, stk. 3.
- ii. grundejerens ejendom grænser til en anden privat fællesvej eller fællessti end den eller de private fællesveje, der er omfattet af afgørelsen, og grundejeren har vejret til denne, jf. privatvejslovens § 51, stk. 4.

Hvis ingen af de berørte ejendomme lever op til kravene for at få nedsat bidraget, vil kommunen som følge af det anførte kunne fordele udgifterne ligeligt mellem grundejerne med et ensartet beløb til hver matrikel.

Kommunen har ikke pligt til at genoptage den fastlagte udgiftsfordeling i 5 år, medmindre grundejerne dokumenterer væsentlige ændringer, jf. privatvejslovens § 59, stk. 4.

I det omfang kommunen måtte kræve forbedringer i belysningen ud fra almene færdselsmæssige hensyn, skal kommunen selv afholde de pågældende anlægsudgifter og en dertil svarende andel af driftsudgifterne, jf. § 59, stk. 5. Den forholdsmæssige del af udgifterne, som kommunen skal afholde, fastlægges efter forholdet mellem den almene færdsel og den samlede færdsel på vejen. Ved almen færdsel forstås færdsel, som ikke har ærinde eller i øvrigt betjener de tilgrænsende ejendomme, og som heller ikke er lokaltrafik i området. Det sidste kan være relevant, hvis den private fællesvej indgår i et afgrænset net af flere private fællesveje.

4. Vores bemærkninger

4.1. Generelt

I overensstemmelse med det anførte kan Dragør Kommune beslutte, at private fællesveje skal være belyst, jf. lovens § 59, stk. 1.

En sådan beslutning skal være begrundet i en konkret vurdering af forholdene på den pågældende vej, og beslutningen skal bero på hensyn til trafikken eller andre almene, offentlige hensyn, herunder trafiksikkerhedsmæssige, tryghedsmæssige, kriminalpræventive eller arkitektoniske hensyn.

Kommunen kan som anført desuden beslutte, at det er grundejerne, der skal betale udgifterne ved belysning – det vil sige både anlægsudgifter, driftsudgifter og administrative udgifter for kommunen. Det gælder dog ikke, i det omfang belysning er begrundet i almene færdselsmæssige hensyn.

Samlet kan man altså fastslå, at det er kommunen, der bestemmer, om der skal være belysning, herunder også belysningens nærmere karakter og omfang, forudsat at det i forhold til den enkelte vej er begrundet i en konkret vurdering ud fra almene, offentlige hensyn. Desuden kan kommunen bestemme, at de berørte grundejere skal betale – dog

som anført ikke i det omfang belysningen måtte være begrundet i almene færdselsmæssige hensyn.

4.2. Specifikke spørgsmål

Dragør Kommune har i sin henvendelse også rejst et særligt spørgsmål om betydningen af, at kommunen er i færd med at udskifte vejbelysningen til LED-belysning.

Herom bemærkes, at det – som også anført nedenfor – er kommunen, der træffer beslutning om belysningens karakter og omfang, forudsat at det er begrundet i saglige hensyn. Det er kommunen, der efter at have givet grundejerne mulighed for at fremkomme med deres synspunkter mv. afgør de pågældende spørgsmål, og kommunen kan i den forbindelse beslutte at efterkomme ønsker om f.eks. art af lys, afstand mellem lyspunkter mv., forudsat at dette samlet set kan begrundes i hensyn til trafikken eller andre, almene offentlige hensyn.

Spørgsmål:

Hvad er mulighederne for den enkelte grundejerforening ved overdragelse af ansvaret?

Svar:

Det er som anført kommunen, der inden for de anførte rammer træffer bestemmelse om belysning og udgifternes fordeling. Ejerne kan derfor ikke modsætte sig en sagligt begrundet afgørelse herom.

Inden der træffes afgørelse, skal kommunen imidlertid inddrage de berørte efter bestemmelsen i § 48 i lov om private veje og forvaltningslovens partshøringsregler, jf. vedlagte udkast.

Spørgsmål:

Kan de vælge at sige nej til vejbelysning og derved få slukket for vejbelysningen på deres private fællesvej?

Svar:

Nej, det er som anført kommunen, der inden for de anførte rammer træffer beslutningen.

Spørgsmål:

Kan vi kræve, at der er lys? Og hvad vil konsekvenserne være ved dette?

Svar:

Ja, det er som anført kommunen, der inden for de anførte rammer træffer bestemmelse om belysning og udgifternes fordeling.

Spørgsmål:

Hvem skal betale for eventuelt ønske om omlægning af slukketiderne for belysningen på den enkelte private fællesvej?

Svar:

Hvis kommunen træffer en sagligt begrundet beslutning om at omlægge slukketiderne, er det som anført ejerne, som skal betale. Det gælder dog ikke, hvis en omlægning af slukketider måtte være begrundet i hensynet til den almene færdsel.

Spørgsmål:

Hvilke krav kan grundejerforeningen stille til Dragør Kommune om belysningen? Arten af lys/armaturer, afstand mellem lyspunkter, andet?

Svar:

Det er kommunen, der som anført træffer beslutning om belysningen samt dens karakter og omfang, forudsat at det er begrundet i hensyn til trafikken eller andre almene, offentlige hensyn, herunder trafiksikkerhedsmæssige, tryghedsmæssige, kriminalpræventive eller arkitektoniske hensyn.

Kommunen kan som også anført ovenfor i den forbindelse efterkomme ønsker fra f.eks. en grundejerforening om art af lys, afstand mellem lyspunkter mv., forudsat at ejerne selv også betaler eventuelle yderligere udgifter hertil, og forudsat at dette samlet set kan begrundes i hensyn til trafikken eller andre, almene offentlige hensyn.

Spørgsmål:

Hvilke krav vil der være til kommunens efterfølgende opkrævning for vejbelysning?

Svar:

De udgifter, som ejerne efter kommunens beslutning skal betale, omfatter som anført både anlægsudgifter, driftsudgifter og administrative udgifter for kommunen.

Kommunen skal sikre, at arbejdet udføres billigst muligt, og det kan blandt andet ske ved at gennemføre et udbud i overensstemmelse med reglerne i udbudslovgivningen.

Hvis ingen af de berørte ejendomme lever op til kravene for at få nedsat bidraget, vil kommunen som omtalt ovenfor kunne fordele udgifterne ligeligt mellem grundejerne med et ensartet beløb til hver matrikel og afregne med den enkelte grundejer.

Grundlaget for udgifternes beregning må ske fra vej til vej, medmindre der er tale om udgifter, der ikke lader sig differentiere/adskille på den ene eller den anden måde. Det vil sige, at der i forbindelse med fordelingen af udgifterne vil være et krav om, dels at udgifterne kan dokumenteres, dels at denne dokumentation som udgangspunkt sker for hver enkelt vej.

Spørgsmål:

Vil det være strømforbrug alene? Og er teoretisk beregning ud fra antal lyskilder og wattage på den enkelte private fællesvej ok? Eller skal der opsættes separate målere og målerskabe og forudgående separering af elkabler?

Svar:

Som nævnt vil det ikke alene være strømforbrug og andre driftsudgifter, der indgår i ejernes betaling. Den omfatter også anlægsudgifter og administrative udgifter for kommunen.

I det omfang det på anden måde vil være muligt at foretage en rimelig sikker beregning af forbrug mv. pr. vej, mener vi ikke, at der kan stilles krav om, at der bliver opsat separate målere og sker separering af elkabler.

Spørgsmål:

Eller omfatter opkrævning også medfinansiering af drift- og vedligeholdelsesudgifter (generelt fordelt eller specifikke ydelser på den enkelte vej?)

Svar:

Ejernes betaling omfatter som nævnt også driftsudgifter, herunder vedligeholdelsesudgifter. Som anført må grundlaget for udgifternes beregning ske fra vej til vej, medmindre der er tale om udgifter, der ikke lader sig differentiere/adskille.

Spørgsmål:

Og hvad med medfinansiering af vagtordning med kommunens driftsrepræsentant for vejbelystning?

Svar:

I det omfang udgifterne ved en sådan vagtordning er en del af driftsudgifterne i forbindelse med belysning af de private fællesveje, vil disse udgifter på linje med det ovenfor anførte kunne indgå i grundejernes betaling.

København, den 14. december 2018

Anders Valentiner-Branth

Ole Hasselgaard